సందెపొద్దు మేఘం

ఒత్తైన మబ్బుల సందుల్లోంచి మెరుపు వెలుగు కన్పించింది. యీదురు గాలికి ఎగిరిపోతున్న పయిటని నడుం చుట్టూ తిప్పి కుచ్చిళ్లలో బిగించి వడివడిగా అడుగులు వేస్తోంది హరిత.

'ఈ కాలమింతే. గాలి హడావిడే తప్ప చినుకు రాలదు. దుమ్ము తప్పా మట్టివాసన పీల్చడమే కాలేదీసారి' అనుకుంది. దారికి ఇరువైపులా వున్న మర్రి, టేకు, నేరేడు చెట్లు గుబురుగా వుండడం వలన మార్గం మరీ చీకటిగా, గాలి చాల రొదగా తోస్తూందామెకి. సందె పొద్దు పూర్తిగా వాలిపోతోంది.

'ఈ గాలికి ఇల్లూ దూరంగా పారిపోయిందా, ఎంత నడిచినా రాలేదేం!' అనుకుంటూ చీకటికి కాస్త బెదిరి నడక వేగం హెచ్చించిందామె. నుదుటిపై పడుతున్న జుట్టుని వెనక్కి తోసుకుంటూ 'ఈ జుట్టొకటి' అనుకుంటే ఆమె అధరాలపై లేత నవ్వు - మెరుపు పలకరించినట్టు.

అర క్షణంలో మెరుపు ఆగిపోయింది.

ఆమె నడకలో వేగం తగ్గింది.

కళ్లలో ఏమవుతుందనే ఆత్రం పోయింది.

'ఆ ఏమవుతుంది. గాలి మరింత జోరుగా వీచొచ్చు. దారికి అడ్డంగా టేకు చెట్టు పడొచ్చు. టేకు కాకపోతే మర్రిచెట్టు, చినుకులు రాలొచ్చు. మెరుపులు మెరవొచ్చు. పిడుగు పడొచ్చు, గాలివాన రావొచ్చు. వరదలకి ఇళ్లు కొట్టుకుపోవచ్చు. ఊళ్లు ఊళ్లు నాశనం అవొచ్చు. లేదా దుమ్ము ఎక్కువై పక్కింటి పొంచాలికి ఆస్తమా తిరగబెట్టొచ్చు. నెమలి ఆనందంతో ఆడొచ్చు. కోయిల భయపడి పాడక పోవచ్చు. ఏది ఏమైనా

సూర్యుడొస్తాడు. వెన్నెలా వస్తుంది. కాకపోతే ఈ సందెపొద్దు మేఘం కల్గించిన ఆనంద విషాదాలు వారి వారి గుండెల్లోనే వుండిపోతాయ్. ఎవరి బాధా, ఆనందం వారిదే. మరొకరికి అర్థం కావు. మరెవరినీ పల్కరించవు. ఇంత చిన్నవిషయానికి ఎందుకొచ్చిన ఆత్రం. ఎందుకీ భయం. రూపరహితమైన ఆనంద విషాదాలకి చిరునామా వుందా? వుంటే తన ఆనందం నా ఆనందంగా స్వీకరించి నప్పుడు, నా విషాదాన్ని తన విషాదంగా అతడెందుకు భావించడం లేదు అని అడుగుతాను. అస......" పారిజాత పువ్వుల పరిమళం ఆమెని ఆలోచనల నుంచి బయటకు తెచ్చింది.

"ఇల్లొచ్చింది" అనుకుంటూ తడిక గేటుకి వేసిన తాడు విప్పుతుంటే ఆమె అధరాలపై అల్లరి నవ్వు - అలలపై వెన్నెల్లా.

"ఇన్నేళ్లు గడిచినా ఎంత కొత్తగా మెదుల్తున్నాయి అతని జ్ఞాపకాలు" అనుకుందామె.

తడికని తాడుతో కట్టి అరుగు ఎక్కుతుంటే వాన మొదలయింది. అరుగు మీద నిలబడి రెండు క్షణాలు గుండెల నిండా మట్టివాసన పీల్చుకుని తాళం తీసింది.

'దీపం వెల్గించడమా? మానడమా?' అనుకుంటూ హరికెన్ లాంతరు అందుకుంది.

బరువుగా వుంది.

'కిరోసిన్ పోయక్కర్లేదు' అనుకొని వొత్తి పెద్దది చేసి వెలిగించింది. చిమ్నీకి కాస్త పల్చగా పొగమసి వుండడం వలన వెల్తురు అస్పష్టంగా వుంది.

బియ్యం కడిగి స్టౌవ్‌పై పెట్టింది.

బయటకొచ్చి వర్షపు జల్లుని చూస్తూ నిలబడింది.

శరీరం బరువుగా తోచింది.

వర్షం వచ్చే ప్రతిసారీ శరీరం, మనసూ జ్ఞాపకాలే బరువుగా మారిపోతాయి.

అయినా ఇదేం చిత్రం. వర్షానికీ అతనికీ ఏం సంబంధం?

వర్షాన్ని కురిపించడం, ఆపడం ఎవరి చేతుల్లోనూ లేనట్టే అతని జ్ఞాపకాలు కలిగించే ఆనంద విషాదాలు తన అధీనంలో లేవు.

ప్రతి క్షణం గుండెల్లో మెల్లమెల్లగా గుసగులాడే తలంపులు మబ్బు పట్టిన వేళ అల్లరల్లరిగా పల్కరిస్తాయ్. ఆ పల్కరింపు భరించలేక విసుగొస్తుంది. కంటనీరు తిరుగుతుంది. ఇవేవీ ఆ మబ్బుకీ, చినుక్కీ పట్టవ్. పట్టించుకోవ్.

అన్నం మాడిన వాసన.

లోపలికి వెళ్లిందామె.

గిన్నె దింపి స్టవ్ ఆర్పింది.

దీపం ఒత్తి చిన్నదిచేసి మంచంపై వాలింది.

బయట అలికిడయింది. ఆమె వెలుపలికి వచ్చింది.

"ఎవరు?" అందామె.

"వర్షం తగ్గగానే వెళ్లిపోతాను" గేటు దగ్గర నిలబడి అన్నాడతను.

"రండి" అందామె.

అతను అరుగుపైకి వచ్చాడు. ఆమె గది గుమ్మం వైపు జరిగింది.

"ఇక్కడికి శ్రీరామ్‌పురం ఎంత దూరం?" అడిగాడతను.

"అరగంట ప్రయాణం కాలినడకని" అందామె.

"రిక్షాలు దొరుకుతాయాండీ?" అడిగాడతను.

"ఇక్కడ రిక్షాలుండవ్. ఇదే మొదటిసారి రావడమా?"

"ఆ".

గోడవారగా ఎత్తిపెట్టిన నులక మంచం వాల్చి "కూర్చోండి!" అంది.

అతను కూర్చుని "మీరేం చేస్తుంటారు?" అని అడిగాడు.

"పంతులమ్మని".

"ఎక్కడండీ? ఏ స్కూలండీ?"

"ఈ వూర్లో వుంది ఒకే ఒక్క స్కూల్. ఈ ఇంటికి కుడివైపు నుండి అరగంట నడవాలి. అప్పుడొస్తుంది స్కూల్. శ్రీరామ్‌నగర్‌లో కూడా ఓ స్కూల్ వుంది. అది ఈ ఇంటికి ఎడమవైపుంది" అందామె.

"శ్రీరామ్‌నగర్ స్కూల్‌లో టీచరుగా ఉద్యోగం వచ్చిందండీ చేరడానికి వెళుతున్నాను. ఇదేంటండీ ఇదంతా అడవిలా వుంది?" అడిగాడతను.

"అడవిలానే వున్నా మనుషులు చాలామందే వున్నారు. కాకపోతే ఈ మనుష్యులకి కనీస సదుపాయాలు కావాలని, వాటిని ఇవ్వడం తమ కనీస కర్తవ్యమని పట్టణాలలో, నగరాలలో మనుష్యులు మర్చిపోయారు. అందుకే మరో పాతికేళ్ల తర్వాతైనా ఇది అడవిలానే వుండొచ్చు అందామె.

"మీరొచ్చి ఎన్నాళ్లయింది?" అడిగాడతను.

"పాతికేళ్లు".

"పాతికేళ్లలో మార్పు ఏం రాలేదాండీ?

"ఎందుకు రాలేదు? అప్పట్లో చుట్టలు, బీడీలు వాడేవారు. ఇప్పుడు సిగరెట్లు కాలుస్తున్నారు. కల్లు, సారా తాగేవారు. ఇప్పుడు వాటితోపాటు రకరకాల సీసాల చప్పుడూ వినిపిస్తుంది. అప్పట్లో ఓటు వేయడం మాత్రమే తెల్సు. ఇప్పుడు జిందాబాద్, డౌన్‌డౌన్ అనడానికి అమ్ముడు పోవడం తెలిసింది. కరెంట్ వస్తే చిమ్నీల పరిశ్రమ మూలపడుతుందని, విద్యుచ్ఛక్తి వద్దనిచెప్పి కుటీర పరిశ్రమలని ప్రోత్సహించడం వరకూ జ్ఞానవంతులయ్యారు" అందామె చాలా నెమ్మదిగా.

"ఈ ఇంట్లో ఎవరెవరుంటారు?" సంభాషణ మళ్లించాలని అన్నాడతను.

"నేనే"

"ఒక్కరూ వుంటారా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

"ఏం?"

అతడు జవాబు చెప్పలేదు. ఆమె రూపం స్పష్టంగా కన్పించడం లేదు. మాటల్లో స్పష్టత మాత్రం తెలుస్తూంది.

'ఇంత మారుమూల పల్లెలో ఒంటరిగా ఎలా వుంటుందో?' అనుకున్నాడతను.

వర్షం ఎక్కువయింది. జల్లు వేగం హెచ్చింది.

"లోపలికి రండి. ఇక్కడుంటే తడిసిపోతారు" అందామె.

ఆమె వెనక అతడూ లోపలికి వచ్చాడు.

దీపం వెల్తుర్లో అతని ముఖం స్పష్టంగా కన్పించింది.

ఆమెలో కలవరం.

ఇదెలా సంభవం?

ఇలా ... ఎలా జరిగింది?

నాకళ్లు మోసం చేస్తున్నాయా?

"మీ పేరు?" ఆత్రంగా అడిగింది.

"గౌతమ్".

"మీ నాన్నగారేం చేస్తుంటారు?"

"ప్రొఫెసర్".

"ఉపాధ్యాయ వృత్తి వంశపారంపర్యమా? ప్రొఫెసర్ అయివుండి నగరంలోనే నౌకరి చెయ్యాలనుకోకుండా ఇంతదూరం పంపించారా? మీ నాన్నగారి పేరేంటి?" చాలా మామూలుగా అడగటానికి ప్రయత్నించిందామె. కాని స్వరంలో చిన్న వుద్వేగం వుంది.

"శరత్. నేనీ వుద్యోగం చెయ్యడం నాన్నగారికి ఇష్టమే. నాకే లేదు. ఆఁ ఎవరు చేస్తారండీ, ఇంత దూరం వచ్చి? అక్కడే ఏదో ఒకటి చూసుకుని వెళ్లిపోవచ్చు. ఏదో పెద్దాయనని, నాన్నగారి మాట మన్నించి వచ్చాను" అన్నాడు గౌతమ్.

స్టవ్ వెలిగిస్తూ "అదేంటి బాబు! అలా అనుకుంటే ఎలా? వీళ్లకి చదువులొచ్చేదెలా? మనకి తెల్సిందేదో తెలియని వాళ్లకి నేర్పించడంలో తృప్తి వుంది. ఓ తమాషా చెప్పనా? ఆధునిక విద్యాశాస్త్రం పిల్లల్ని కొట్టకుండా విద్య నేర్పించమంటుంది కదా?

కానీ ఇటువంటి పల్లెల్లో పిల్లల్ని ఎంత బాగా కొట్టి పాఠాలు చెపితే అంత మంచి టీచర్ అని పేరొస్తుంది. కొట్టకపోతే చేతకాని టీచర్ అనుకుంటారు. ఇది చాలా చిన్నగా కంటికి కన్పించకుండా వున్న సమస్య. దీన్ని ఎలా ఎదుర్కోవాలి? ఇలా మన మెదడుకీ, హృదయానికీ ఎప్పుడూ ఇక్కడ పనుంటూనే వుంటుంది. దూరం అంటావా? మనవాళ్లు మనదగ్గర వుంటే దూరం ఏంటి?" అందామె.

"అమ్మా, నాన్నగారా? వాళ్లెందుకొస్తారు, ఉద్యోగాలుండగా" అన్నాడు. బెండకాయలు ముక్కలు కోస్తూ "పెళ్లి చేసుకుంటే ఆ అమ్మాయి వస్తుందిగా. తనూ నలుగురికి ఏమైనా నేర్పించొచ్చు. దీనివలన సంపాదించేది తృప్తి మాత్రమే. అంతకంటే ఎక్కువగా డబ్బుని కోరుకుంటే ఇక్కడికి రావడం అనవసరం" అందామె.

అతడు తదేకంగా ఆమెనే చూస్తున్నాడు.

శరీరంపై రవ్వంత బంగారం లేదు. చాలా మామూలు చీర. ఇంట్లో ఖరీదైన సామాను లేదు. అయినా ఆమె ముఖంలో వింత కాంతి. అదెలా వచ్చింది?

వంటచేసి అతనికి వడ్డించింది.

వేడి వేడి అన్నం, రసం, బెండకాయ వేపుడు, ఆవకాయ, పెరుగు.

అతడు శరత్ కొడుకనే అభిమానంతో ఆమె మనసు వుప్పొంగిపోతోంది. అంతలోనే చిన్న అసంతృప్తి.

'శరత్ ఎలా వున్నారు?' అని అడగబోయి మానేసింది.

ఈ పూటుండి రేపెళ్లిపోయే కుర్రాడికి అనుబంధాలని ఎందుకు వివరించాలి? అయినా ఏమని వివరిస్తుంది?

గౌతమ్‌కి తన నవ్వారు మంచం ఇచ్చి, గోడవారగా నులక మంచం వేసుకొని ఆమె పడుకుంది.

మధ్యలో గౌతమ్‌వైపు చూసింది.

"జో అచ్యుతానంద జోజో ముకుంద రావె పరమానంద రామ గోవింద" -

శృతి చేసుకుంటూంది ఆమె హృదయం.

షుమారు ఇరవై ఆరేళ్ల క్రితం -

స్త్రీ విద్య నేర్చుకోవడం ఇంకా కొత్తగా వున్న రోజుల్లో -

"నే చదువుకుంటాను. అప్పుడే పెళ్లి చేసుకోను" అంది హరిత.

తల్లి కళ్లెర్ర చేసింది.

తండ్రి గొంతు పారేసుకున్నాడు.

మేనత్త బుగ్గలు నొక్కుకుంది.

అయినా హరిత కాలేజ్‌లో జాయిన్ అయింది. ఆవూర్లో ఆడపిల్లలకి ప్రత్యేక కళాశాల లేదు. అయినా ఆమె బెదర్లేదు.

కాలేజ్ ఎలక్షన్లప్పుడు శరత్ పరిచయం అయ్యాడు.

"ముద్దుగారే యశోద ముంగిట ముత్యము వీడు" - అన్నట్టున్న శరత్ "మీరు ఎలక్షన్లలో పోటీ చెయ్యండి" అన్నాడు.

"నేనా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది హరిత.

"ఆ"

"వద్దులెండి"

"ఏం?"

"తిరగాలి. అబ్బా అదంతా పెద్ద తతంగం" అందామె.

"అంతేనా ఇంట్లో ఒప్పుకోరా?" నవ్వుతూ అడిగాడు.

"ఇంట్లో ఒప్పుకున్నారనే కాలేజిలో జాయిన్ అయ్యాననుకున్నారా?" అందామె.

"మీకిష్టం అయితే ఓట్ల కోసం తిరగడానికి మేం సిద్ధంగా వున్నాం" అన్నాడు తన మిత్రబృందం వైపు చూస్తూ.

"నాకాసక్తి లేదండీ" అందామె.

అతను నవ్వి తన క్లాస్‌వైపు వెళ్లిపోయాడు.

★ ★ ★

"బొటానికల్ గార్డెన్‌లో మీరేం చేస్తున్నారు?" అడిగాడు శరత్.

"మీరెందుకొచ్చారు?" అడిగింది హరిత.

"ఏముంటాయో చూద్దామని".

"ఏమున్నాయి?"

"నాకీ పూల గురించి పెద్దగా తెలియదండి. అసలు నేనిక్కడికి ఎందుకొచ్చాననంటే నాకో ఫ్రెండ్ వున్నాడు. వాడింకా మనలానే చదువుకుంటున్నాడు. అతడి అన్న చదివిస్తున్నాడు. అతడీ మధ్య యాక్సిడెంట్‌లో పోయాడు. అతడి చదువు ఆగిపోకూడదు. మీరు మీకు తెలిసిన వాళ్లెవరి దగ్గరైనా ఓ నాలుగు ప్రైవేట్లు ఇప్పిస్తే చాలా సహాయం చేసినట్టుంటుంది" అన్నాడు శరత్.

"మీకు తెల్సినవాళ్లు ఎవ్వరూ లేరా?" అడిగిందామె.

"నే చూసినవి నేనే చెప్పి ఆ డబ్బు వాడికిస్తున్నాను. మీరు చూసినవి అతను చెపుతాడు" అన్నాడు శరత్.

'ఇంత మంచితనాన్ని ఎవరైనా అద్భుతంగా చిత్రిస్తే బాగుండును' అనుకుందామె.

" ఆ వాసనేంటి?" అడిగాడతను.

"అదిగో ఆ పూల పరిమళం"

"ఆ పూల పరిమళం".

"ఆ పూల పేరేంటి?"

"పారిజాతం".

"మా ఇంటినిండా వేస్తాను".

"ఎందుకు?"

"పరిమళం చాలా బాగుంది" అన్నాడతను.

"మీ ఇంట్లోకి ఏ పూల పరిమళం అవసరం లేదు. మీ మంచితనమే చాలు" అందామె.

"ట్యూషన్స్ చూస్తారా?" అడిగాడు.

"చూడటమే కాదు. నేనూ చెపుతాను" అందామె.

★ ★ ★

"విశ్వపతి బాబాయ్ తెచ్చిన సంబంధం ఖాయం చేసేస్తాం" అంది హరిత తల్లి.

హరిత జవాబు చెప్పలేదు.

"ఏం మాట్లాడవ్? రఘుపతి మామయ్య తెచ్చిన సంబంధం కట్నం అడిగారని తిప్పి కొట్టావ్. దీనికా కట్నం గొడవ లేదుగా?" అంది పెద్దక్క. హరిత వాళ్లకేం సమాధానం చెప్పకుండా పెరట్లోకి వెళ్లి వంట వసారా మెట్లపై కూర్చుని ఆలోచిస్తోంది.

ఎందుకీ మధ్య పెళ్లి అనగానే శరత్ గుర్తొస్తున్నాడు?

అతడితో మాట్లాడిన మాటలు - అతడు చెప్పిన సంగతులు పదే పదే ఎందుకు స్ఫురణకి వస్తున్నాయి?

శరత్ ఒక్కడే ఎందుకు గుర్తొస్తున్నాడు? మిగిలిన కుర్రాళ్లెందుకు గుర్తు రావడం లేదు?

ఆమె మెల్లగా శరత్ ఇంటివైపు బయలుదేరింది. తలుపు తట్టింది.

తలుపు తీసిన శరత్ తల్లిని "శరత్ వున్నారాండీ?" అడిగింది.

"రామ్మా రా, వున్నాడు" అందామె.

"శరత్ వున్నాడు" అంటూ చప్పట్లు కొడుతున్న తన హృదయంలోని సంతోషాన్ని గమనించింది హరిత. శరత్‌తో ఐదు నిమిషాలు అవీ - ఇవీ మాట్లాడి "సాయంత్రం టౌన్ హాలుకి రండి. మీతో కాస్త మాట్లాడాలి" అందామె.

★ ★ ★

హరిత తన హృదయ సంఘర్షణని రెండు నిమిషాలలో అతనికి వివరించి "మనం పెళ్లి చేసుకోడానికి మీకేమైనా అభ్యంతరమా?" అంది.

శరత్ తెల్లబోయాడు.

అతడి మనసులో ఎవ్వరూ లేరు.

హరితపై అయిష్టం లేదు.

"నేనెప్పుడూ ఇలా ఆలోచించలేదు" నెమ్మదిగా అన్నాడతను.

"చదువులు పూర్తయ్యాయి. రేపో, ఎల్లుండో ఆర్జనా మొదలు పెడతాం. మీపై నా అభిప్రాయం చెప్పాను. మీరూ ఆలోచించండి" అందామె.

ఒకటి ... రెండు రోజులు గడిచాయ్.

ఇంట్లో హరితపై ఒత్తిడి పెరిగింది.

మూడో రోజు శరత్ ఆమెని కలిసి "మీకు నేనంటే ఎందుకంత ఇష్టం?" అని అడిగాడు.

ఆమె అతని ముద్దొచ్చే ముఖాన్ని చూస్తూ "తెలియదండీ" అంది.

"నాకూ మీరంటే ఇష్టమే. కానీ నాకో చెల్లెలు, ఇద్దరు తమ్ముళ్లు వున్నారు. వాళ్ల గురించే ఆలోచన" అన్నాడతను.

"వాళ్ల గురించా?" అయోమయంగా అడిగిందామె.

"ఆ, మీకూ ఓ చెల్లెలూ, తమ్ముడూ వున్నారుగా. మీరీ నిర్ణయానికి ఎలా వచ్చారు?" అడిగాడు.

"నా నిర్ణయానికి, వాళ్లకి సంబంధం ఏంటి?" అడిగిందామె చిత్రంగా.

"మనిద్దరి కులాలు వేరు. కులాంతర వివాహాలని మన ఇళ్లల్లో ఆమోదించరు. మన తర్వాత వాళ్లకి పెళ్లిళ్ల కష్టం" అన్నాడు శరత్.

హరిత బిత్తరపోయింది.

"మీకంటే నాకే కష్టం. ఎందుకంటే నాది మీకంటే పెద్దకులం" అన్నాడతను.

హరిత ఆశ్చర్యం నుండి తేరుకుని "మీరు ఇలా కులాల గురించి ఆలోచిస్తారా? వాళ్లందరి సంగతి వదిలి మీ విషయం చెప్పండి" అంది.

"నలుగురూ నడిచే బాటనుండి నే తప్పుకోలేను" అన్నాడు శరత్.

ఆమె ఇంకేం మాట్లాడలేదు.

వివాహం ఆమెకి తప్పనిసరి అన్పించలేదు. ఆమె శరత్‌ని చాలా ఎక్కువగా తన భర్తగా వూహించుకుంది. అతడిలో బలహీనత తెలిసాక కూడ ఆమె అతడిపై వ్యతిరేకతని పెంచుకోలేకపోయింది. అది ఆమె బలహీనత.

మనిషి ఎదగాలా? సమాజం మారాలా? ఇందులో ఏది అనుకోవాలి? ఆమెకి ఎప్పుడూ ఇది గందరగోళంగానే అన్పిస్తుంది. ఆమె అవివాహితగానే మిగిలిపోయింది.

ఇన్నేళ్లకి శరత్ కొడుకు కన్పించాడు.

నిద్రపోతున్న ఆ కుర్రాడి వైపు చూస్తూ 'తండ్రి పోలిక. కాని నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో సమాజానికి విలువివ్వకు. మనసుకి చోటివ్వు' అనుకుందామె.

అయితే ఆమె అనుకుంటున్నట్టు అతను నిద్రపోవడం లేదు. అతడికి ఆమె ఎవరో తెలుసు. ఆమె, తండ్రి ఏ పరిస్థితుల్లో విడిపోయారో తెలుసు.

అతడూ ఆలోచిస్తున్నాడు.

సరిగ్గా పది రోజుల క్రితం అతడికీ, తండ్రికీ మధ్య జరిగిందా గొడవ.

గౌతమ్ క్లాస్‌మేట్ హారతి హుషారైనది - అందమైనది - తెలివైనది. వీళ్లిద్దరూ చనువుగా వుండడం శరత్ గమనించాడు. అతడా చనువుని ద్వేషించలేదు. దూషించలేదు.

హారతి తల్లితండ్రులతో మాట్లాడేడు.

వాళ్లు వీళ్లిద్దరి వివాహానికి ఆమోదించారు.

హారతికి గౌతమ్ అంటే చాలా అభిమానం. ఆమె ఆనందమేఘాలలో తేలిపోయింది.

"మీరు నన్నడక్కుండా వాళ్లతో ఎందుకు మాట్లాడేరు?" విసురుగా తండ్రిని ప్రశ్నించాడు గౌతమ్.

"ఇప్పుడేమయింది?" అడిగాడు శరత్.

"హారతిని పెళ్లి చేసుకునే ఉద్దేశం లేదు నాకు" అన్నాడు గౌతమ్.

శరత్ ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ "ఏం ఎందుకని?" అని అడిగాడు.

"హారతి నా ఫ్రెండ్ అంతే"

"ఆ విషయం ఆమెకి తెలుసా?"

"ఆమాత్రం తెలియదా? వాళ్లకి ఆస్తి లేదు. పైగా చాలా అప్పులున్నాయి. నా అంతస్తు చూసి కూడా నేనెలా అటువంటి ఉద్దేశంతో వున్నానని ఆమె అనుకుంటుంది? నే సబీనాని పెళ్లి చేసుకుంటాను. వాళ్ల నాన్నగారితో మాట్లాడండి" అన్నాడు గౌతమ్.

"ఆమె ఎవరు?"

"మా కాలేజ్ లోనే చదువుతోంది. చాలా ధనవంతురాలు. కట్నం చాలా ఇస్తారు" అన్నాడు గౌతమ్.

"వాళ్లు హిందువులు కాదా?"

"ఇంకా ఈ కులాంతరం, మతాంతరం ఏంటండి. ఇప్పుడంతా డబ్బుతోనే వుంది. ఎంత ఎక్కువ కట్నం ఇస్తే అంత గొప్ప" కొత్త సత్యాన్ని అన్వేషించిన వుత్సాహంతో చెపుతున్న కొడుకుని చూస్తుంటే శరత్ కి చాలా సంవత్సరాల క్రితం తమ కులానికి ప్రాముఖ్యం ఇచ్చి ఎలా హరిత హృదయాన్ని గాయపర్చాడో గుర్తొచ్చింది.

ఈనాడు కొడుకు డబ్బుకి విలువిచ్చి మరో అమ్మాయి హృదయాన్ని నలిపేయ బోతున్నాడు.

"మనకి వున్నది చాలదా? ఇంక కట్నాలెందుకు? అన్నాడు శరత్.

"డబ్బు మాత్రమే ఈ సమాజంలో మనస్థాయిని పెంచుతుంది" అన్నాడు గౌతమ్.

"అలా డబ్బుపై ఆశలు పెంచుకోకు. దానికి అంత విలువివ్వకు" అన్నాడు శరత్.

"నలుగురూ దేనికి ప్రాముఖ్యత ఇస్తారో నేనూ ఆ విషయానికే ఇస్తాను" ఖచ్చితంగా చెప్పాడు గౌతమ్.

అప్పుడు చెప్పాడు హరిత గురించి.

"నే నమ్మను" అన్నాడు గౌతమ్.

"ఆరోజు కులానికి నే ప్రాముఖ్యం ఇచ్చాను. ఆమె ఈనాటికీ ఎక్కడో దూరంగా ఒంటరిగా మనసుకి నచ్చిన రీతిలో జీవనం సాగిస్తోంది. సమాజం అంటూ మనసుకి విలువ ఇవ్వకుండా నేను ఎంచుకున్న బాటకి - నే ఇష్టపడిన బాటకి మధ్య నలుగుతున్నాను. ఆమె ఎప్పుడూ నాకు గుర్తొస్తూనే వుంటుంది. హారతి నా స్నేహితురాలికంటే నీకెక్కువే. అటువంటి హారతిని వదిలి డబ్బుకోసం ఎవరినో చేసుకుంటే చాలా నష్టపోతావ్. ఆలోచించుకో" అన్నాడు శరత్.

"నేనామెని చూడాలి" అన్నాడు గౌతమ్.

"చూడు. ఏం చెప్పి ఆమెని కలుస్తావో నీ ఇష్టం" అన్నాడు శరత్.

"మీ భ్రమ. ఆమె మిమ్మల్ని ఎప్పుడో మర్చిపోయి వుంటుంది" అన్నాడు గౌతమ్.

శరత్ జవాబు చెప్పలేదు.

గౌతమ్ ప్రయాణం యిక్కడికొచ్చాడు.

గౌతమ్ ఆలోచిస్తూనే వున్నాడు.

ఆమె తనని చూసింది.

తండ్రి పేరూ అడిగి తెలుసుకుంది.

ఇంకేం ప్రశ్నించలేదేంటి?

గుర్తుపట్టిందా? లేదా?

తెల్లవారింది.

ఆమె లేచింది. బల్లపై పుస్తకం తెరిచింది. రెండు క్షణాలు తదేకంగా చూసింది. బయటికి వెళ్లింది.

వాకిలి వూడుస్తున్న సవ్వడి.

అతడు లేచి మెల్లగా పుస్తకం తెరిచాడు.

శరత్ ఫోటో. చాలా పాతది. పుస్తకం మూశాడు.

అతడు బయలుదేరుతుంటే "కాఫీ తాగి వెళ్లండి" అందామె.

కాఫీ తాగుతూ వరండాలోకి వచ్చాడు.

నిన్న సాయంత్రం నల్లని మేఘాలతో గందరగోళం చేసింది ఈ ఆకాశమేనా అనిపించేంత అమాయకంగా ఎర్రని ఎండని వెదజల్లుతోంది అంబరం.

సందెపొద్దు మేఘపు ఆర్భాటానికి గుర్తుగా వాకిట్లో ఓ పక్కగా కొమ్మలు విరిగిన జామి చెట్టు కన్పించింది.

కాఫీ తాగడం పూర్తయింది.

అతడు గ్లాసు ఆమెకి అందించాడు.

అమాయకంగా కన్పించే అంబరాన్ని కోపంగానూ, నిర్లిప్తంగా నేల వాలిన జామి కొమ్మని ప్రేమగా చూస్తూ 'నే హారతిని వివాహం చేసుకుంటాను' అని మనసులో అనుకొని గుమ్మానికి ఇవతల వరండా మొదట్లో నిలబడి వున్న ఆమె దగ్గరికి నడిచి వంగి ఆమె పాదాలకి నమస్కరించాడు. ఆమె చప్పున కాస్త వంగి "ఇదేంటి బాబూ!" ఆర్తి నిండిన స్వరంతో అతడి భుజాలపై చేతులు వేసి వారించింది.

"నే ఎక్కడికైనా ప్రయాణమై వెడుతున్నప్పుడు మా అమ్మా, నాన్నలకి నమస్కరిస్తాను" అని నీళ్లు నిండిన కళ్లతో మెట్లు దిగాడు.

• ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వార పత్రిక *13, డిసెంబర్ 1991* •